

otrok, požigavec svojiga pohištva; česar sledéca resnična prigodba v strašen razgléd bódi.

Neki kmet Lagniske vesi, blizo Pariza, poglavítniga mésta na Francózkim, je v tem méstu ravno bil svoje opravila dokončal, in se že na svoje tiho selo hišniga veselja, ki ga je pri ženi in otrocih čakalo, vérniti hotel, kar eden navadnih Parížkih oklicavcov dnešno sréckovanje ali loterijo prešernim pohajavcam, ki so se na velikim téggu pred kraljevim dvorom sprehajali, raztrobenta. Prostimir — takóle je našimu kmetu imé — je dosihmal z svojim stanom bil ves zadovoljen; délo mu je kruhek sladilo, in po vsi vési ga je vse rado imélo; tudi njegova gospóda v Parizu ga je čislala poštniga moža.

„Sadje sim dobro prodal“ — takó sam pri sebi reče — „kaj li, ko bi tudi jaz srečo skusil? Denár imam, kaj li mi je za 5 frankov? Ravno danes mi sreča lahko vstreže!“ S takimi besedami Prostimir za oklicavcam v širokih korakih tēce, kupi, vtakne sréčko ali los v mošnjo, in se klati zdaj s trepetom, veseljem in strahom po sprehajališih, ure vzdigovanja čakajoč.

Sreča je opotočna; po navadi se temu nasmehljá, ki jo pervikrat skuša — to le se je tukaj zgodilo. — Popoldne je Prostimir, naš preprosti pošteni kmet, posednik dvajset tavžent frankov!! Ves osupnjen, stérmo gléda na svojo številko (numaro), kar mu kerčmár, pri katerim se je bil vstavil, spisek sréčk ali vzdignjenih numar pod nos poríne in mu z globokim priklanjanjem vso srečo voši. Zdi se mu, kakor da bi se mu senjalo — nikjer ni mirú imel, gré iz hiše vun, noter, drugič vun — in takó se poganja do večéra. Kakó li bi spal? S kozarcem šampanjskiga vina, ki mu ga kerčmár za sredno céno 10 frankov zjutra zgoda iz svoje volje prinese, ga še bolj razdivjá; namésti s klobukom se z ponočno kapico pokrije; palico prime naróbe, v jopič pak si vtéruga grozno luknjo. Takó napravljen koráči v pisarnico menjávca, denarje vzdignit. Menjávec se na njega mèrzljivo ozré in kér ga za berača ima, pisarju reče: „Stanislav! daj móžu tū en vinár!“ Naš Prostimir pak potegne srečko iz stérganiga jopiča in jo podá menjávcu, kateri, ko jo zagleda, ostermél kapo privzdigne, móžu stol ponudi, in svojimu penezniku velí, temu gospodu 20,000 frankov naštetí.

Zdaj jih je shranil, strežce obdaroval, in hiti do svoje kerčme; kerčmár ga sprejme, kolikor naj več more po gosposko, ga imenuje „gospod“ in ga peljá v nar lépsi izbo. Prostimir se mu po imenitno smehljá, se vséde in mu ukaže proč iti. Pisati je hotel svoji ženi; dvajset pisem je pokaženih na tléh ležálo; veselje, zamaknjenje, obétanje, vse to se je ménjalo v listu, kteriga bi tudi naj večí modrec preuméti ne mogel.

Blizo petih popoldne pride kerčmár, ako bi li se žlahtnimu gospodu spoljubilo doli k družbi iti. — Prostimir, kteriga je zašegetaló slavno ime žlahtniga gospoda, se práv po gosposko prikloni in gre za kerčmarjem doli h družbi. Tukaj je sedélo 15 do 20 gospodov za igravno mizo; ravno so bili svojo igro dokončali in si dobiček štéli, kterege je vsaki na veliko povédal. „Kaj li — si misli Prostimir — ali bi ne poskusil še enkrat sreče? In rés, sam gospodam, ki že dolgo

na to čakajo, pogón dá, igro na novo začeti, kér mu je volja, samimu ž njimi igrati.

Igra se je začela — poslednja vesela ura je v Prostimirovim življenju dotékla.

Ob polnoči je zgubil vse svoje bogastvo — zdaj ubožec! Družba ga je sramljivo pomilovala in ga — pustila. Prostimir, prehinjen od peklen-skiga duha lakomnosti, vróc od golufske sréče in zavžitiga vina, gléda stérmo pred sé, z merzlim potom pò čelu — in komaj igravci duri zapró — pade merteve na tla, od mertuda (božjiga žlaka) vdarjen. — Zvečer pak pride njegova pridna ženka, pridejo njegovi ubogi otrociči v Pariz, družeta in očeta iskat — tode novo požertvo nespodobne igre najdejo — merliča! Kdo li dopové njihovo žalovanje? Nesréčna igra!!

—fov.

Žitni kup v Ljubljani v starih časih.

(Konec.)

V létu	Pšénica		Rež		Ječmen		Prosó		Ajda		Oves	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
1796	1	56	1	19	—	—	1	25	1	8	—	50
1797	2	1	1	22	1	18	1	25	1	13	—	58
1798	1	45	1	15	—	—	1	17	1	12	—	—
1799	2	2	1	44	1	19	1	43	1	28	1	—
1800	2	53	2	18	—	—	2	31	2	1	1	27
1801	3	34	2	28	1	59	2	26	1	42	1	16
1802	3	58	3	1	2	33	—	—	2	36	1	56
1803	2	47	2	8	1	42	2	9	1	59	—	57
1804	2	48	1	54	1	25	1	49	1	49	1	3
1805	3	34	2	59	—	—	3	—	2	53	2	—
1806	7	2	6	14	—	—	5	6	5	20	3	36
1807	6	40	4	50	4	56	5	6	5	6	3	24
1808	8	47	6	—	—	—	6	—	5	6	3	54
1809	16	—	10	18	—	—	—	—	6	14	4	48
1810*	21	12	13	40	—	—	—	—	9	—	7	30
1811	4	—	2	30	2	12	2	12	1	48	1	16
1812	4	6	2	36	—	—	2	20	2	30	1	36

*) V bankoveih.

Opomba. Žitniga kupa od leta 1812 naprej ne bomo oznanovali, zato, kér je večidel našim bravcam znan.

Vganjka.

Z štírimi čerkami koristno reč lepó porežem; brez perve pa v kožo boleče sežem.

J. P. T.

Današnjimu listu je perložen list Nr. 12 perdjan.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	30. Velkiser-pana.		25. Velkiser-pana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	1	51	1	40
1 » » banaške	1	50	1	44
1 » Turšice	1	10	1	9
1 » Soršice	—	20	1	12
1 » Réži	1	10	1	12
1 » Ječmena	—	—	—	57
1 » Prosa	—	58	1	10
1 » Ajde	—	39	—	58
1 » Ovsá	—	—	—	—

PERLOSHEN LIST № 12,

h 36. listu kmetijskih in rokodélskih Noviz.

1845.

Kdor sheli, kako osnanilo v perloshenim listu natisniti in Novizam perdjati, plazha sa *vsako verstizo* 3 kr., zhe osnanilo le *enkrat* natisniti da; *dvakrat* 4 kr. in *trikrat* pa 5 kr.

(26.)

O s n a n i l o.

(2)

Ravno sdaj je pri meni na svetlo prifhla:

VELIKA PRATIKA,

sa leto

1846,

na svetlo dana od z. k. kmetijske drushbe.

Zena 6 krajzarjev.

Lanjska velika pratika je bila kmetam takó vshezh, de se je njena hvala na enkrat po vsih slovenskih deshelah rasglasila. Letashnja jim bo pa morde she bolj dopadla, kér je popravljen in pomnoshena, kar je le mogozhe bilo. Vlak she takó majhin prostorzhek je napolnjen s koristnimi poduki ali pa s kratkozhasnimi rezhmi. Kér bo pa *sapopadek* letashnje pratike nashim bravzam nar bolj rasodel, kakshna de je, jim damo tukaj *kasalo* vsih rezhi, ktere se v nji najdejo.

Pervizh sagledamo *pratiko* s lizhnimi podobami svetnikov in navadnimi perstavki sa vlak mesez. Vlakimu meszu ste *dve* vganjki pridjane, takó de jih je letaf vsih skupej 24. Rasun tega je tudi *mrknenje sonza* v tem letu in *spreminj* lune v vlakim meszu osnanjen.

Kar bo mende vsm, ki si bodo imenovano pratiko kupili, práv po volji, je pa tó, de so na dveh listih sv. *Evangelji* sa *vsako nedeljo zeliga leta* osnanjeni. Ta pristavek, kteriga smo is Shtajarskiga is rok zhasitljiviga gospoda dobili, je gotovo vrednost nove pratike slo povikshal.

Vse to se na prvi pôli pratike najde. Na drugi pôli pa stojijo: *Semnji* na *Krajnskim*; na *Shtajarskim*; v *Zeljski* in *Marburshki* kresii in v *Radgoni* (Grafhke kresije), kar je slovenskiga; na *Koroshkim*, na *Gorishkim*, in na *Reshkim* primorju.

Pomote pri semnjih lanjske pratike so, kar je bilo nar bolj mogozhe popravljene in vezh drusih semnjevi ji je na novo pridjanih.

Po semnjih pride raslaganje zefarskih postav na versto, ki bo gotovo vsm kmetovavzam prav vshezh, sakaj tukaj bodo poduzhenje dobili, *kteriga niso she v nobenih slovenskih bukvah brali*, in kteriga kar slo potrebujejo. Ta podúk uzhi

zefarske postave sa shivinsko kupzhijo,

v kterim so *poglavitne* bolesni (patentni tadli) pri *konjih*, *goveji shivini*, *ovzah* in *preshizkih* rasloshene, ktere po zefarskih postavah kupzhijo rasderó, in kupze shkode varjejo. Vse, kar je v ti rezhi *kupzu* in *prodajavzu* treba vediti, je v tem sostavku kmetam práv po domazhe raslosheno. *Savoljo tega naj vsak kmetovavez, ki shivino kupuje ali pa prodaja, novo pratiko dobro s-hrani*, de jo bo vedno pri rokah imel in naj se po nji pri shivinski kupzhii ravná, de ne bo golufan.

Po tem sostavku pridejo neke druge *kmetijske rezhi* na versto, namrezh *kakó se mora nemshka detelja kofiti* — *kakó njive obdelovati* po rasni lastnosti semlje. S malo besedami je tu veliko koristniga rezheniga.

Tudi sa nashe prebrifane *fante* in *brihtne dekleta* so dali nekaj sa podúk in kratek zhas v pratiko, namrezh:

pogovor dveh kmetov od pisanja s novimi zherkami.

Pridni Jernej, ki s velikim veseljem *Novize* bêre, se pogovarja od *novih zherk* s ne-

marnim Andrejem, kateri raji kvartá in pije, ko de bi kaj bral. Ta pogovor, v katerim se marfikteri nauk in pa tudi marfiktera smeshna flifhi, uzhí, de se vsak kmet v pol ure lahko in bres vfiga truda novo pisanje brati nauzhí, kar je na sadnje tudi Andreja spodbodlo, de se je tega branja in pisanja zhversto prijel. Tudi vi fantje in dekleta se bošte is tega softavka, ki ga bošte v pratiki brali, lahko v pol ure brati in pisati nauzhili. Glejte tudi v ti rezhi koristnost nove pratike!

Na konzu pratike je pa tarifa *shtempeljnov* pridjana.

Velizhina (format) nafhe pratike je ravno taka, kakor *stare navadne*; kér je pa sa *eno zelo pôlo papirja pomnoshena*, in po tem takim *pol debeleji* od navadne, smo jo *veliko pratiko* sató imenovali, *de jo bodo kupzi vedili pri kupovanju od stare raslozhiti*, kar je vlani veliko pomot naredilo.

Ta pratika je tudi na prodaj per *J. Geigerju* v Zelju.

Josef Blasnik,
tiskar in saloshnik velike pratike.

(28.)

Osnanilo.

(2)

V shtazuni na *velkim tergu* (bliso hishe mestne gosposke v Ljubljani), ktera ima sa snamnje podobo *krajnskiga kmeta*

se dobijo mnoge shlahtne jédne in pitne rezhi (shpezarije) namrezh: *rasne sorte zúkra* in *kofé-ta*; shlahtno *lasko* in pa tudi prav dobro *ogerzhino* olje; hud *jesih*; prav lepo *lasko pshèno* (rajsh). nemshki jeshprén, prava *Grashka zhokolada*, zikorija, in vsih sort *disháve* (gvirzi); rasun tega tudi posebne shlahtne

vina, kakor *Malaga*, *Jamajshki rum*, *Rustarski samotok* (Ausbruch) i. t. d. Vse te rezhi se dobijo na shiranje v moji shtazuni nar *boljshi forte* in po prav *niski zeni*, in kér she davnej kmetishki ljudje is deshele pri meni prav radi kupujejo, fim tem kupzam v sahvalo prizhijozho podobo napraviti dal in svojo shtazuno „*pri kmetu*“ imenujem.

Edvard Shantel.

(25.)

Pri Janesu Giontini,

(3)

bukvarji v Ljubljani v Aichholzerjevi hishi Nr. 237 na velkim tergu so na svitlo prishli in so na prodaj:

Kratke Pridige na vse nedelje in svetke zeliga leta. Vkup spravljene in vundane od *V. Kremplna*. V Gradzu 1839. Vesane 1 goldinar in 20 krajzarjev.

Škrina nebeskih saklad sa spokorne dushe. V Vidmu 40 kr.

Murko A. J. Theorisch-praktische Grammatik der slovenischen Sprache in Steiermark, Kärnthen, Krain, und dem illyrischen Küsten-

lande. Zweite umgearbeitete Auflage. Grätz 1843. Gebunden 1 fl. 12 kr.

Murko A. J. Slovénko-nemshki in nemshko-slovénski rózhi besednik. Kakor se slovénshina govori na Shtajerskim, Koróshkim, Krajnskim in v sahodnih straneh na Vogerfskim. V Gradzi 1833. 2 dela vesane 3 gold.

Darila sa pridne sholarje.

Bukvize polne molitev in lepih nauk sa manji in vezhi mladost, kakor tudi sa odrashene ljudi. Poleg nemshkiga od P. Egida Jaisa. V Ljubljani 1845. V papirji vesane 30 kr., v usnji s slato obreso 1 gold., bres slate obrese pa 40 kr. Dvanajst bukviz velja 5 gold. in ene bukvize se dobijo po verhu.

Hvala Boshja, ali navod, kako naj mlad kristjan Boga vsak dan zhasi in hvali. Molitne bukvize sa mladost. V Ljubljani 1844. V papirji vesane 15 kr. Kdor jih dvaajstn skupej vsame, jih dobi sa 2 gold. 24 kr. in ene sa priklado.

Mefingasti krish in popisovanje Palestine. V Gorizi 10 kr. V lepim papirju vesane 14 kr. Kdor jih dvanajst vsame, jih dobi sa 2 gold. 24 kr. in ene sa priklado.

Šveta deviza in muzheniza Filomena. Njeno shivljenje in molitve k tej svetnizi. V Ljubljani 1845. 12 kr.

Nauka polne pripovesti sa slovensko mladost. V Ljubljani 12 kr. V lepim papirju vesane 16 kr.

(30.)

(1)

Pri Jurju Lerherju, bukvarju v Ljubljani, kakor tudi v bukvarnizi shlahtniga gosp.

I. Kleinmajerja, je na prodaj:

Vodnik poboshniga kristjana, ali nar potrebnishi molitve v rasnih okolishinah shivljenja. V Zelovzi, 1845. Veljá v lepim papirju vesan, s noshnizami 42 krajzarjev v srebru.